

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

249. An ex matrimonio clandestino oriatur impedimentum publicæ honestatis? Ex quo infertur, hoc impedimentum publicæ honestatis non contrahi ab Infidelibus: vnde si qui sponsalia in infidelitate cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

sufficiens necessitas celebrandi in Ecclesia polluta.

6. Colligitur tertio, publicum in hac re dici, non quod iuridicè probari possit, sed quod vel ipsa confessione rei in iudicio, aut evidentiâ facti in multorum notitiam devenit, & est quasi diffamata Ecclesia, & denigrata eius reverentia, vt communiter docent Doctores. Vnde si duo, vel tres, aut pauci homines scirent pollutionem, vel emissionem seminis in loco sacro admittam, adhuc neque egeret reconciliatione, neque esset speciale sacrilegij peccatum.

7. Colligitur quarto, pollui Ecclesiam dicto actu publico facto tantum intra corpus Ecclesie, & non facto in turri, nec in cubiculis corpori Ecclesie adherentibus, nec in cellulis, seu tribunis, ex quibus Principes, qui domos Ecclesie coniunctas habent, audiunt sacrum, nec in Sacrificiis. Huc vsque Perez.

8. Ex his à fortiori reprobando veniunt Paludanus 4. dist. 18. q. 8. art. 4. n. 20. D. Antoninus 3. p. tit. 1. cap. 20. §. 2. Caiet. verbo, Matrimonium cap. ult. vers. 6. Nau. c. 16. n. 32. Viuald. de Mari. vbi de debito coniugali n. 62. Armilla verbo debiti n. 7. Valent. to. 4. disp. 10. generali q. 6. punct. 2. §. 7. Grassis in decis. cap. 48. n. 26. Toletus lib. 5. c. 8. n. 14. Quos omnes, & alios referit pro hac parte Sanchez n. 9. & Basilus n. 12. asserentes quod etiam sit morale peccatum, dictus coniugalis actus exercitus in Ecclesia in casu necessitatis, v. g. quando coniuges diu sunt intra illam inclusi.

9. Sed contrarium dicendum est, nempe non esse mortale in proposito casu talem actum in Ecclesia exerceri. Quia probabilis est, Ecclesiam in casu necessitatis nolle obligare coniuges ad abstinendum: sic Suarez 3. p. q. 83. art. 3. disp. 81. sect. 4. Henric. lib. 9. de Missa c. 27. n. 5. & l. 11. c. 16. n. 4. Petrus Ledefina de matr. q. 64. art. 7. concl. 1. & in sum. tra. de Eucl. a. cap. 10. diff. 1. Bartholomaeus de Ledefina, Silvester, Castro Palaus, quos, & alios vsque ad 27. Doctores refert, & sequitur Sanchez loco citato n. 12.

RESOL. CCXLVIII.

An ex matrimonio nullo oriatur impedimentum publicæ honestatis? Ex part. 9. tit. 6. Ref. 49. aliàs 50.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, dummodo non sit ex defectu consensus: quidquid asserant Nauarrus, Couarruias, & Lopez, quorum opinio ante declarationem contrariam Sedis Apostolicæ, probabilis videbatur: hodie tamen minimè est vera, vel probabilis, nec tenenda vllò modo; sed contraria, nempe, id minimè esse correctum, sed adhuc stare, & idè oriri ex matrimonio rato irritò quacunq; ex causa, præterquam defectus consensus, hoc impedimentum, vt nuncupatim declarauit Pius V. Summus Pontifex in suo Motu proprio, incip. Ad Romanum spectat, &c. anno 1568. vbi quodd, cum multi dubitauerint, an Decretum Concilij Tridentini sess. 24. de matrim. c. 3 intelligatur de sponsalibus de futuro, vel etiam de matrimonio de præsentibus non consummato, sic ait: *Authoritate Apostolica tenore præsentis declaramus, & definimus, Decretum Concilij, huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio (sic vt præfertur) contracto: sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum Decretum Concilij, introductum erat.* Ita obseruat Nauar. in Manual. Latin. cap. 22. n. 57. Henriquez lib. 12. de matrim. c. 10. n. 2. Gregorius de Valentia 4. part. disp. 10. quest. 5. punct. 3. Vbi de impedimento publicæ honestatis, & Thomas Sanchez lib. 7. disp. 70. n. 5. vbi addit, sibi non placere temperamentum, quod adhibet Emmanuel Sa verb. Matrim.

n. 12. vbi ait: [Si id matrimonium irritum sit occultum, aut manifestum sit, fuisse irritum, non oriri impedimentum.] & numeris seqq. Sanchez. vbi supra, alia declarat, & deducit in proposito vtilia apud ipsum videnda.

2. Sed, his non obstantibus, nouissimè Texeda in Theol. mor. to. 2. lib. 4. tit. 2. §. 7. contr. 2. n. 24. nititur adhuc sententiam Couarruias defendere: sic enim ait: [Nihilominus existimo dicendū: ex matrimonio irritò adhuc non oriri impedimentū publicæ honestatis: quod tamen affirmo sub correctione, & saluo meliori iudicio: Et ratio mea est: quia Pontifex, quādo dixit: *Sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, &c.* nō loquitur de matrimonio valido absoluto. Et potest deduci non contēndat ratio ad hoc affirmandū: quia Pontifex loquitur de matrimonio, secundum quod de illo agitur in iure veteri ante Decretum Trident. vt manifestant illa verba: *In omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante dictum Decretum, &c.* Ergo, cum in iure veteri solum agatur de sponsalibus irritis circa prædictum impedimentum, & non de matrimonio, vt constat ex d. cap. vnic. de spons. in 6. si Summus Pontifex loquitur secundum ius antiquum, ergo, cum ibi nihil agatur de matrimonio irritò, sed de matrimonio valido; imò nec de matrimonio, sed tantum de sponsalibus; iuxta Pontificis intentionem dicendum est, solum ex matrimonio valido oriri iustitiæ publicæ honestatis impedimentum.] Ita ille Verūm hanc sententiam Texeda nullatenus sustinendam esse puto; & præter Doctores citatos illam refellit Castro Palaus tom. 4. disp. 4. punct. 10. n. 5. & Pontius lib. 7. cap. 35. num. 3.

RESOL. CCXLIX.

An ex matrimonio clandestino oriatur impedimentum publicæ honestatis?

Ex quo infertur hoc impedimentum publicæ honestatis non contrahi ab infidelibus, vnde si quis sponsalia in infidelitate cum aliqua contraxisset, eaque obisset ante matrimonium consummatum, conuersus posset eius sororem in uxorem accipere? Ex p. 9. tit. 6. & Misc. 1. Ref. 52. aliàs 53.

§. 1. **A**D hoc dubium sic respondet Ioan. Præpositus in 3. part. q. 7. de impedim. dirim. dub. 14. n. 123. ait enim: [Petes, an ex matrimonio clandestino oriatur hoc impedimentum, vbi Tridentinum receptum est: Rebilius 3. p. de oblig. post lib. 4. sect. 5. n. 102. ponit Congregationis declarationem in hæc verba: *Præsupposita declaratione per Constitutionē S. D. N. Pij V. super hoc decreto, censuit Congregatio oriri hoc impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsentibus etiam nulliter contractis, omiſsa forma Decreti Concilij Trid. c. 1. huius sessionis.* Respondetur, non videri oriri: & dico, hanc declarationem non videri ita certam, quam etiam plures alij Collectores non habent. Certè si tale matrimonium, ne quidem vim sponsalium de futuro fortitatur; non potest ex hoc capite impedimentum oriri. Non oritur etiam iure antiquo ex matrimonio inualido; cum nullo Canone, vel etiam consuetudine, de qua constet, hoc impedimentum oriatur ex matrimonio irritò. Nec etiam oritur iure Trident. quia nullibi in Tridentino extat huiusmodi constitutio.

2. Dices: Pius V. videtur declarasse hoc impedimentum oriri ex matrimonio inualido, vt patet ex Constitutione, Ad Romanum edita anno 1568. quæ refertur tit. 1. lib. 4. Septimi Decretalium cap. 2. Respondetur negatiuè: solum enim in genere statuit, & declarat, dispositionem e. 3. citati Concilij Trident. non intel-

ligi

ligi de matrimonio nondum consummato, sed solum de sponsalibus de futuro: impedimentum verò ex matrimonio rato ori iuxta dispositionem antiquorum Canonum.

3. Ex dictis patet, hoc impedimentum publicæ honestatis non contrahi ab infidelibus. Vnde, si quis sponsalia in infidelitate cum aliqua contraxisset, eaq; obiisset ante matrimonium consummatum, conuersus posset eius sororem in vxorem accipere. Hucusque Præpositus, cuius sententiam tenet etiam Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 70. n. 13.

4. Verùm contrariæ sententiæ adhaeret Pontius de matr. lib. 7. c. 35. ad fin. & Hurtado, tiff. 21. diffic. 2. n. 7. Quia matrimonium clandestinū non est nullum absolute ex defectu consensus; ille verò solum potest dici nõ esse legitimus; quia est inter personas inhabiles ex lege, & statuto Concilij Trident. ob defectum solemnitatis presentie Parochi, & testium. Vnde nõ est nullum matrimonium ex defectu consensus, sed ex defectu legitimisationis. Sicut ob eandẽ rationem oritur tale impedimentum ex matrimonio nullo ex defectu ætatis, quia non est nullum ex defectu consensus; sicut est matrimonium factum ex metu, aut errore personæ, aut in furia, in quo deficit omnino consensus planè voluntarius, ac liber. Et ideo hanc sententiam contra Sanchez, & Præpositum, tenet etiam nouissimè Castrus Palauus 10. 5. disp. 4. pñct. 10. n. 3. vbi ita asserit: [Non videtur audiendus Sanchez, asserens, ex matrimonio rato celebrato absq; Parocho, vel testibus nullum impedimentum nasci; quia neque speciè habet contractus. Quippe prædictus contractus nullus non est ex defectu consensus, sed ex defectu solemnitatis à Concilio requisitæ. At textus in cap. unico, de sponsalibus in 6. decidit, in sponsalibus, vel matrimonio nullis ex quacumque causa præter defectu consensus, hoc impedimentum publicæ honestatis oriri: ergo ex prædicto contractu nullo, necessario oritur. Referuntque Farinacius, Barbosa, & Rebellius decisum fuisse à Sacra Congregatione in hæc verba: Præsupposita declaratione per Constitutionẽ Pij V. super hoc Decreto (scilicet sess. 24. c. 3.) censuit Congregatio oriri impedimentu publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de presentia etiam nulliter contractis, omisso forma Decreti Concilij, sess. 24. c. 1. & constat ex cap. Ad audientiam de sponsalib. vbi existente matrimonio nullo ob impedimentum consanguinitatis, oritur publica honestas.] Ita ille: cui adde doctum, & amicissimum Patrem Martinum Perez de matr. disp. 32. sect. 3. n. 3.

ANTON
Opera
Tom. I & II
E III

RESOL. CCL.

An cognatio legalis orta ex adoptione imperfecta dirimat matrimonium?
Et supponitur duplicem esse adoptionem, vna est perfecta, & altera imperfecta?
Et notatur ex adoptione imperfecta neque oriri impedimentum impediens? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 120.

Sup. hoc recitauer in §. 1. Ref. not. seq.

Sup. hoc in Ref. seq. §. 2.

§. 1. **S**uppono duplicem esse adoptionem; vna est perfecta, quæ arrogatio dicitur, qua adoptatus transit in potestatem adoptantis, & fit hæres illius necessarius, etiã ex testamento, & tantum fit autoritate supremi Principis. Altera est imperfecta, seu simplex, quæ nomen adoptionis retinet, qua adoptatus non transit in potestatem adoptantis, quia per eam assumitur in filium ille, qui est sub potestate sui patris carnalis, & non est hæres necessarius ex testamento, sed tantum ab intestato, & fieri potest autoritate magistratus inferioris Principe. Hoc supposito ad propositam quæstionem affirmatiuè respondet Basi-

lius Pontius de matr. lib. 7. c. 41. n. 2. Villabos in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 10. n. 8. Rebellius part. 1. li. 3. de matr. 9. 7. concl. 1. n. 5. Præpositus in 3. part. D. Thom. q. 7. de impedim. matrim. dub. 13. nu. 109. Gaspar Hurtado de matr. disp. 19. diffic. 2. n. 3. & alij penes ipsos quia intra rimens matrimonium, loquuntur de adoptione legalis absolute & absque distinctione aliqua: sed adoptio imperfecta quamvis sit imperfecta, est tamen absolute & verè & propriè adoptio ergo dicta iura non sunt restringenda ad cognationem legalem ex adoptione perfecta. Hæc opinio est probabilis.

2. Sed contrariæ tanquam probabiliori adhaeret, quam tuetur Coninch de Sacram. disp. 32. ad 3. n. 44. Sanchez de matr. lib. 7. disp. 62. n. 8. Meratus in sum. D. Thom. 10. 3. de matr. disp. 9. sect. 10. nu. 8. Ludouicus de San Iuan in sum. de sacram. matr. 3. q. 6. ar. 11. dub. 2. concl. 4. Petrus de Ochagaia de Sacram. de impedi. matrim. qu. 58. n. 5. Syluius in 3. part. D. Thom. qu. 67. ar. 2. Filiucius 10. 1. tr. 10. part. 2. c. 1. n. 199. Layman li. 5. tr. 10. part. 4. c. 7. n. 3. Tannerus in 3. part. D. Thom. disp. 8. qu. 4. dub. 4. n. 74. Et ratio est, quia cum matrimonium sit res fauorabilis, iura illud dirimenda ob adoptionem restringi debent ad perfectam. Deinde cognatio legalis impedit matrimonium, quia filius adoptiuus debet habitare in domo adoptantis; sed hoc non est necessarium nisi sit adoptio perfecta, ergo ex ea sola oritur istud impedimentum; hinc vult esse mentem D. Thom. in 3. part. q. 57. ar. 2. patet eum ex corpore articuli, tũ ex respõsione ad 1. c. 4. ar. 3. vbi solũ loquitur de adoptione perfecta. Nec obstat quòd Canones loquantur indistinctè, ipsi enim Canonum ratio quam assignat D. Thom. scilicet quòd filius adoptatus conuertitur in domo adoptantis sicut filius naturalis, idè què facilis pateret locus concupiscentiæ, si adoptatio non esset impedimentum dirimens, clarè ostendit dictos Canones esse intelligendos de adoptione perfecta.

3. Non desinam etiam hinc obiter adnotare Ochagaian, Tannerum & alios penes ipsum probabiliter docere ex adoptione imperfecta, neque oriri impedimentum impediens, licet Ludouicus de San Iuan & alij etiam Doctores probabiliter contrarium asserant.

RESOL. CCL.

An ex adoptione imperfecta oriatur impedimentum cognationis legalis?
Et notatur, quòd licet adoptio dirimat in linea recta vsque ad quartum gradum descendentiũ, non tamen ascendentiũ?
Et an post Concilium Tridentinum hoc impedimentum solum dirimat vsque ad secundum gradum in obsequiã? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 133. alias 14.

§. 1. **N**otandum, adoptionem duplicem esse: Alia enim est perfecta, quæ arrogatio dicitur, qua adoptatus transit in potestatem adoptantis, idè què arrogari non potest, qui sui iuris non est, si què hæres necessarius adoptantis, etiam ex testamento, & tantum fit auctoritate supremi Principis. Altera verò est imperfecta, seu simplex, qua adoptatus non transit in potestatem adoptantis; quia per eam assumitur in filium ille, qui est sub potestate sui patris carnalis; & non est eius hæres necessarius ex testamento, sed tantum ab intestato, & fieri potest auctoritate Magistratus inferioris Principe.

2. Hoc supposito affirmatiuè respondet Toletus in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 8. n. 8. Villalobos in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 8. n. 8. Pontius lib. 7. c. 41. n. 2. Rebellius